

UNIVERSUL LITERAR

Crîma din strada Bibescu-Vodă din Capitală. — (Vezi explicația)

NOTELE SAPTĂMÂNI

O societate țărăneasă

Nu mă pot opri de a nu releva în acest loc o inițiativă minunată de frumoasă, ale cărei prime roade am avut plăcutul prilej să le admir în primele zile ale săptămânei ce-a trecut.

Intre înștiințările de tot felul ce primim la ziar, ni s'a adus la cunoștință zilele trecute că urmașii să sosească în București membrii unei societăți corale-culturale țărăneasă.

Chiar primele rânduri ale înștiințării m'au impresionat în chip plăcut. O societate țărăneasă! O societate care să se ocupe cu cântecul, și aceasta în țara românească, trebuie să miratisească ori-cine nu numai că lucrul e nou, dar că și vremurile par a se fi înouit, spre mare folos al neamului.

O societate țărăneasă, alcătuită cu scop pur cultural, cu scop de înobilarea sentimentelor și îmbucurarea vieții prin cântec; o societate țărăneasă dăinuind de ani în urmă și despre care nimeni sau foarte puțin auzise, și care deodată se încumută să-și arate în public roadele activității, lucrul nu e numai amănunțit la noi, dar încă e de așteptat să intereseze de aproape pe toți cei ce au cât de puțin la inimă dorul propășirii țării noastre, să hotărăască pe toți aceluia să întindă larg și darnic mâna de ajutor întemătorilor și membrilor societății de care vorbim.

Va fi aceasta pentru ei toți un sprijin și un îndemn la muncă din ce în ce mai sporadic, muncă din care că văd căsătorind un viitor mai senin, mai curat, mai fără nevoi pentru mijloacele acelea de români cari, de pe creștele de munți și din adâncuri de pripoare, de pe mături de isvoare și din lunci necuprinse fac ei singuri țara, țara aceea pe care printr'ânșii am învățat să o iubim și să o dorim cât mai puternică și mai cinstită.

E vorba de societatea „Doinei Vălsanului”, societate înființată acum două ani de învâțătorii de pe valea Vălsanului, în județul Argeș.

Membrii societății au venit în corpore în București și au organizat o serbare țărăneasă, cu muzică și teatru, la Atena. De atunci acum am aflat și noi de existența societății, de scopul ei frumos, acum când i-am prețuit și roadele.

În statutul societății e scris:

„Scopul acestei societăți este ca prin muzică și teatru să se facă educațiunea sentimentelor nobile ale sâtenilor și dezvoltându-le gustul de citit prin organizarea cercurilor de lectură în fie-care sat să-i îndrumăm pentru viitor într-o viață cu totuși nouă, luminată și conștientă, potrivită aspirațiilor noastre ca cetățeni și buni români.”

Folosul unor societăți alcătuite pe bazele „Doinei Vălsanului”, ne spune unul din învâțătorii, și îl simțim și noi, e mare și imediat, la sate mai ales, căci prin acțiunea lor culturală, vin numai de cât în sprijinul școalelor rurale, al cursurilor de adulți și al sătătorilor sătești, stabilind între

dânsele o legătură de comunitate și continuitate care este garanția realizării progresului cultural și moral în viața sătenilor.

Și societatea aceasta s'a produs în public scriile trecute, în mijlocul unui entuziasm căruia nu i-am dori de cât să dăinuască. S'a cântat frumos, cu avânt, coruri populare; s'a ținut cuvântări entuziaste și sărbătoarea s'a încheiat în mijlocul însuflețirii generale.

Nu cunosc pe nici unul din inițiatorii frumoasei societăți; auz că unul din ei e învățătorul Ghica Popescu-Măteștești. Pe d-sa îl felicit cu toată căldura, pe d-sa îl rog să transmită aceleași felicitări tuturor tovarășilor d-sale de muncă, încredințat fiind că această muncă nu poate fi de cât folositoare pentru neamul nostru, care încă are nevoie de regenerare... și ce regenerative mai puternică nu se poate face prin cântec, prin cântecul care înalță sufletele, înălțare inimile și ridică cupola în cele mai înalte culmi de viață națională?

CANDELA

DE CĂLEASU

Pe cât mă-ai văd aminte, asupra lumii ei de lumină mi-am deschis ochii. După lumina zilei lumina ei lumii... e mai multă și mai înaltă. Tu m'ameci bine; e văd în fața păturii noastre, atârnată la capătul brațului de argint, ca un nod de aur cu mărșă străvezie, ce strălucire de aur.

Cândăți îndrăgindu-mă în amănunțime din iconostas, după lumina ei sfântă și trandafirică. Sfântul Nicolae mai ales, — icoana cea mai mare — lumina pe o fereastră. Mi-am plecat să privesc, pe o fereastră, un bătrân cominate care-mi putea de din toate, când e ramă astâmpărat, și care avea puțină să-mi lăsa totuși când eram o brumă.

Tu m'ameci și amintea de pe părete: Pătură! Măci parca se deslășea, se lăsa de zid, îndrăgindu-mă în două la ungher, iar repede pătură se prelungea până cum spre înălțime, ca un val, în ochii-mi oțărta florile de pe părete plătite și pe pățitură. Iar pe lângă pătură, se lăsa în înălțimea candelă, ar lumina plătite sau ar tot, ca un bătrân în mână.

Mai târziu, am cu mult mai târziu, la genunchi, supă pe înălțimea măteșii Zocă, pe gârzoaie vânt de călăie, în fața iconostasului, în care lumina candelă lumina oțărta altfel. Sfântul Nicolae stăteau, a-cuma, acolo, înălțându-se înălțându-se, și din două iconostasului aceluia, căruia flacăra stătea a candelă și dădea o adâncime mare, și cum că e un alt sfânt, mai mare, se care nu-l puteam vedea și care mă vene, — sfântul Dumnezău, cum îl ziceam noi copii.

Multă vreme, la început, am crezut că lumina candelă e oțărta care arde veșnic. La dreptul, nici până astăzi nu-mi amintesc să fi văzut vre-odată pe mătușa aprinzând-o. So fi siluit, bătrâna bună și înălțată, să-mi păstreze o credință!

Apoi ani după ani au trecut. Fiecare cu succesiune și necazurile lor. Acelu, sus, candelă ardea. Și într-o zi, când mă văzui pe mătușă. M-am trezit în fața moartății ei. A fost cea dintâi pierdere pe care o încercam, cea mai grozavă durere. Sufeream întâia despărțire! La mormânt i-a pus candelă aceasta, candelă pe care ea o îngrijise ca și când, într'adevăr, ar fi vrut să-i statornicească focul pentru veșnicie.

Uneori o mai văd încă. Un paznic o aprinde mereu. Privesc la sămăburile ei de lumină, mă întreb dacă vază-i slabă poate străbate acolo, în fund, de unde acei ce-au fost ochii mătușii mele o mai privesc poate... Și-mi văd toată copilăria luminată de pătură! Aceasta fraged care mă dăinuiește încă, și din lucrarea flăcării lui șovăitoare parcă trag tot înțelesul vieții aceleia!

Grăciunul lor

Cum intră în odaia sa, Haru Frunză închise ușa cu cheia ca să nu-l turbare vre-o vizită neașteptată apoi se trânti în colțul canapelei unde rămase îngândurat, ținând între degete scrisoarea ce găisise pe treptar, nu departe de casa sa. Era un plic mic, albăstru, răspândind un miros ușor de flori, care spunea Haru că plecase din mâinile unei femei, că să ajungă tot în mâinile unei femei, judecând după adresă: „D-voastră Ana Haru...” Haru lipi înăuntrul plicului spongia deșeură, aceluia cu conștientul era încă impresionat pentru aceea că-l trimisese. Haru Haru învâțea mereu scrisoarea, între degete și sta nehotărât. Ce trebuia să facă? Cel mai micor lucru ar fi fost să o arde în cea dintâi cutie, ca să ajungă la destinație; dar, dacă curiozitatea care e un defect al tuturor și care totuși găsește totdeauna puțină indulgență, nu i-ar fi șoptit ca un duh rău, că marea to-mai un păcat dăru ar sărăciți-o... Sunt încă păcate pe care conștientul le îngăduie...

Nu-mi întâmplarea era adăvărata vinovat!

Și uite-acelu, ispitit de un duh urătos căruia nu i-a putut rezista, Haru deschise plicul și scrisoarea:

Cătușă rămasă în alina cătușă, de re-pede: ce făcuseți scriso-

Brățarului.

„Măi parerăți că-măci nerodii să-ți trimisă un răspuns neplăcut. Tabloua nu-ți pot compănim pentru că nu-mai e înțelegerea de Haru... Ce să gândești, că-măci tabloa de cari mă-ecumă plătite? Atunci înălțându-ți caiva care nu-mai e ar... Zic că nu-mai simt de mâine care te va găsi în oțărta de paine, te forțam să te despartii așa ușor de dănuș; te cred și regret că nu pot veni în ajutorul tău și al bătrânului tău mare. Ce pot face e să-ți vâdeș de tablou tău pe aci, pe cătu, doar vești găsi un cumpărător. Nu dispera și nu-ți su-părată pe mine. Prietena ta Nimi”.

Rândurile aceste laconice și reci, cari descoperă una din multele drame ale mizeriei, impresionă adânc pe Haru Frunză. Răciți scrisoarea și sufletul lui, bua, gata te-ducea să compătimească și să sufere, se frânse de mîi. Așa dar, pe când el aștepta ziua de mâine, supărat că nu știa cum să și-o petreacă, alții o așteptă cu groază, pentru că știa aceea adăncătoare de bucurie, avea să-i găsească cu lacrimile pe o braji, nenorociți... El pismuia pe toți aceia cari aveau o familie în mijlocul căreia să petreacă sărbătorile sfinte; căci numai atunci, acel care nu are pe nimeni, pe nimeni, nici un suflet drag, simte mai mult ca ori când tristețea covârșitoare a singurătății. Și nău, acum descopere sufletele cari plâng și suferă mult mai mult, neștiute în singurătatea lor!

Văd, dacă s-ar putea cerceta vre-o dată, întreaga mizerie... a omenirii! Iși îngropă fruntea în mâini și rămase așa pierdut în gânduri... Un ciocnet în găm, de creangă bătută de vânt, îl făcu să tresară. Câțiva fulgi de zăpadă se porniseră ușori într'un joc gingaș, mănăși de vânt. El sări în sus, stete o clipă, apoi se îmbracă și eși.

Ajuns în stradă, mai scoase odată scrisoarea din buzunar și se uită bine la adresă. După câteva minute, coti colțul unei străzi desuice și se opri în fața unei case mici care purta numele indicat pe plic.

Bătu, și când ușa se deschise, o față frumoasă, cu ochii roșii de plâns, se ivi în prag, mirată...

— Ce doriți, d-le?

— D-șoara Haru, aci șade?—întrebă el sfios, privind emoționat la ochii plânși ai fetei.

— Da, d-le, dar poate vă înșelau de nume.

— Nu, nu, d-șoara Ana Haru.

— Atunci, poftiți...

Îl introduse într-o odaie micuță, cu puține lucruri, cari, însă, mirară mult pe Haru. Erau lucruri de gust, scumpe, poate o rămășiță de lux dintr-o viață ce se prăbușise...

Într'un fotoliu de catifea aurie, lângă fereastră, o femeie bătrână stetea ghemuită, galbenă și slabă.

— Vă rog, d-le, luați loc și spuneți-mi motivul vizitei d-voastră.

— D-șoară—începu el, hotărât, ca și cum ar fi găsit, în fine, în gând, cuvintele cu care trebuia să înceapă—d-voastră aveți de vânzare un tablou, nu este așa?

Fata îl privi mirată și îngăun:

— D-le, dar cum puteți ști aceasta?... E de mirare...

— Într'adevăr că e de mirare, însă, întâmplarea e căte odată providențială.

Și cu glas cald și emoționat, începu să istorisească cum găisise scrisoarea, descoperind astfel fără veș, totul...

— Nu mă căseș de loc, d-șoară, a-dăgă el, întinzându-i scrisoarea găsită, că, cedând unei urâte ispite, am comis un act puțin leal, deschizând scrisoarea aceasta. Acum vă în-treb, veți să-mi răzbiți mie, tabloul?

Fata îl privi lung și pleoapelor ei prinseră a tremura pripit, ca două aripi ce stău să zboare, apoi își acoperi fața cu mâinele și izbucni în hohot de plâns.

Haru simțea cum sângele i se urca măslatic la inimă... Impresionat cum nu fusese nici odată în viața lui, se sculă și zis trist:

— Irtăși-mă, d-șoară, că vă fac să suferiți...

— Oh, nu, d-le, stați... din contră, vă mulțumesc... Plâng, am plâns mereu până-acum... Suntem prea nenorociți... supănați ea, privind spre fotoliul în care bătrâna ședea nenorocită. Ascultați, trebuie să știți totul... Trimisese scrisoarea aceasta unei prietene a mamei, foarte bogată; cumpănașul îl știți, o rugaș să-mi cumpere un tablou, care-mi e scump, dar care și-i fost—deocamdată—salvarea noastră, a sirmănei mele mame, mai cu seamă. Nu credeam că în ajunul sfântului Nașteri a Domnului, un bogat ar putea refuza să vie în ajutorul unor nenorociți. Și totuși, s'a putut!

Prietena mea din vremuri bune, d-le, știe că noi trecem zile fără să avem ce mânca... Dar nu i s'a miuit inima aspră... Spune că are prea multe tablouri, ei da, da, i-am dat prea multe odinioară, când mi le pră-mea cu cele mai amabile mulțumiri, pentru că i le trimeteam cadou...

Tabloua acesta pe care îl oferam pe un preț de nimic, e ultima bucurie a tatălui meu; l-a săprăvit cu două zile înainte de a muri...

Judecați acum dacă mi-e scump, dacă mă doare cumpănaș, vânzându-l. Vai, mizeria te împinge până la crimă câte odată! Am fost bogată altă dată, foarte bogată. Atunci aveam preteni amabili... Astăzi cine te cetează în nenorocire?

— Dumnezău! zise grav, Haru, fără să-și dea seama dacă dănuș ară alt-cineva, aruncase cuvântul acesta mântuitor...

Fata se cutremură și surăse cu amărăciune printre lacrimi.

— Dumnezău... Dumnezău... Sunt prea mulți cari îl roagă. De unde să aibă atâta milostenie?

— D-șoară, zise el, sculându-se în

pticioare, arătați-mi tabloul, vi-l cumpăr cu prețul ce merită.

Copila, trecând tristă, merse și dete o pânză la o parte, scoțând la iveală un tablou mare, admirabil, un amurg frumos de toamnă, când umbrele se rîi se strâng și se cern pe nesimțite. Pictorul voise poate să închipue pe pânză însuși amurgul vieții sale...

— Uite-l, d-le, spuse ea, plîngînd.

El privi lung, tabloul, îl contemplă pierdut în gânduri și numai când fata lăsă pânza să cadă, murmură:

— Ce mult prețuiește... Ce mult!... Ce operă... Ce reliefă...

Apoi tare:

— D-soară, vă rog, primiți deocamdată acest acout—și-i întinse câteva bilete de o sută de franci, mâine, dacă-mi dați voș, voiți veni să văduc restul. Tabloul îl voi lua mai târziu...

— D-le... pentru Dumnezeu, e prea mult... Nu pot! Mie mi-e mai scump ca toate comorile din lume, dar ațuia... Nu! Nu! e prea mult... nu pot primi...

El e ușa frumos și mult și numai când o văzu convinsă, adăogă:

— Voiți veni, da... Nu știam că sârbătoarea sfîntă de mâine fmi va aduce atîta fericire...

Și văzînd-o că se încruntă:

— ... Fericirea de a strecura puțină bucurie într'un suflet nenorocit!

Iși luă ziua bună și eși năpădit de un simțimant pe care nu și-l putea defini, dar care nu ar fi voit să-l mai părăsească, atît de dulce și de cald era...

A doua zi, pe un soare frumos, înviorat, mișcat de veselia întregii firi care rîdea a sârbătoare, el bătu din nou la ușa căsuței mici, cu sufletul uoprius de-o adîncă teamă.

Tot ca în ajun, veni să-i deschiză copila cea frumoasă; însă ochii ei nu mai erau roșii de plîns; o rază de bucurie, pe care s'ar fi zis că soarele i-o împrumutase, tremura pe chipul suav. Nici unul nici altul nu au zis nimic; parcă așa trebuia să fie... Numai când au ajuns în casă și ea l-a privit adînc cu ochii plini de farmec, el a început de-odată să vorbească repede, înfrigurat, ca un om căruia îi e teamă că nu va avea timpul să spue tot ce-ar avea de spus...

— Uite ce e... să nu te superi... Tac și lasă-mă să vorbesc pînă la sfîrșit, apoi, să mă cerți de vei voi, să mă gonești... Sunt un suflet stingher, nu am pe nimeni... Singurătatea a început să m'apese, să mă chinuiesc! Mie e dor de-o altă viață... Sunt ca un om căruia, ca să mai trăiască, îi trebuie soare!... soare!... Și cîu am început să întrezăresc soarele sublim care mă cheamă la viață...

Spune, vei să-ți împreună sufletul cu al meu? sufletul d-tale asemenea nenorocit?... Nu sunt bogat, e adevărat, dar iubirea mea va fi atît de adîncă, atît de fără de margini, încît nu știu de vei mai regreta trecutul...

Soarele reînvierii sufletelor noastre, va fi cel mai frumos, cel mai arzător... Oh, ce viață... așa cum am visat-o eu, așa cum nu credeam să poată exista...

Spune, Ana, vei?... fi bună! fă ca sârbătoarea de astăzi să fie cu adevărat mare, dumnezească!

Ea, în tot timpul cît a vorbit el, l-a privit cu ochii mariți de uimire, cu mâinele apăsate pe piept. Ce șușuie de cuvinte pătimase care-i năvălea la inimă... Ce strigăt sincer care-i cutremurase întreaga ființă...

Nu... nu... glasul acela duios nu putea să mintă și ochii aceia înlacrîmați care o priveau cu atît drag, nu putea să fie de cît oglinda sufletului...

Fără să șovăiască, îi întinse mâinele, zicînd:

— Nu-ți spun de cît că sunt fericită, și mi-e teamă că visul acesta din cale afară frumos să nu fie a-

măgitor... Da, da, va fi o viață frumoasă... frumoasă...

Vino.

Și luîndu-l de mîna îl duse în fața bătrînei mume paralitice, care auzise tot și plîngea, chemîndu-l.

O, ce dulci sunt lacrimile bucuriei și ce sfîntă e clipa cînd sufletele prietene se leagă pe vecie.

— Copiii mei, putu îngăna într'un târziu, bătrîna, ținîndu-i pe-amîndoul, strîns, cu brațele ei tremurătoare — m'am îndoit o clipă de bunătatea lui Dumnezeu — mi se părea că nu uitase... Il rog să mă erte. Ziua de astăzi e cu adevărat mare! Nașterea Mîntuitorului ne-a chemat la viață, a făcut să răsără pentru noi soarele fericirii!...

Suntem trei fericiți... adăogă ea, zîmbind printre lacrimi și sărutîndu-l pe frunte.

Constanța-Sysila Economu

CASTELUL DE NISIP

De mici copă, de mici copă,
La vadul apăi ne jucam
Și din nisipul aurii
Castel ca 'n basme ne făceam.

Pescari ce plecau cîntînd,
In turburi valori trimitea
Și apa 'n vad lovind ușor.
Castelul de nisip lua.

Și tu rîdeai, și tu rîdeai,
Chemîndu-mă din nou să viu,
Să facem din nisip castel
Și făt frumosul tău să fu.

Și apa Dunărei în joc,
Pe cînd fugeam, ne urmărea
Și valărtej, și valărtej
Castelul nostru prăvălea.

Eu făt frumos, tu draga mea,
De mici copă noi ne-am iubit,
Dar suflet și castelul drag
Ai părăsit, ai părăsit!

Și din mormînt, de unde ești,
De mine-aminte 'fi măi aduci,
La vadul Dunărei prin vis.
Ah, tu te duci? Tu de măi duci?

Cînd amintirile 'mî rechem
Și cînd nisipul drag privesc,
Te văd rîzînd și lacrimi iar
Mă podidesc, mă podidesc!

Din trist mormînt, de unde ești,
De mine-aminte 'fi măi aduci?
La vadul Dunărei, prin vis,
Iubita mea, tu te măi duci?

Traian Anghelovici.

PAGINI DIN TRECUT

BRĂTIANU

O pagină istorică de Iv. Vazov, tradusă din limba bulgară în esperanto de Nasiko, din esperanto în românește din revista „Romana Esperantisto”.

D. K. C., un vechiu și meritos luptător al chestiunii noastre revoluționare în România *) înăl povestea următoarea audiență, pe care o avusese la primul ministru Ioan Brătianu:

Trimeterea de revoluționari în Turcia aducea Cabinetului de atunci multe neplăceri. Brătianu compătimită mea sincer pe Bulgari și privea

*) Pe vremea cînd Bulgarii erau sub jugul Turcilor, România era locul de refugiu al celor mai neastîmpărați Bulgari, cari nu puteau suferi jugul otoman. De acolo ei lucrau pentru redemptarea popoului bulgar fie prin tipărirea de gazete revoluționare și cărți, fie prin formarea și trimiterea peste Dunăre a oțelilor de revoluționari. Numele de România este strîns legat cu viața multor personalități mari bulgare, între cari revoluționarul Rakovski, literatul renumit Karavelov și neuitatul poet revoluționar Hr. Belev. (Observ. traducătorului bulgar)

printre degete la activitatea noastră revoluționară din România. Incepeau să plouă notele diplomatice înțepătoare ale Porței; opoziția, în fruntea căreia era Carp, actualul prim-ministru, din parte-i ataca cu furie guvernul, că permitea ca România să devie un focar de agitații revoluționare bulgare și prin această expunea la complicații internaționale periculoase. Brătianu se apăra și el cum putea, în contra acestor atacuri, dar situația lui devenea tot mai dificilă.

Într'o zi primi o scrisoare din închisoare de la Iv. K., redactor al ziarului „Narodnost” (Naționalitatea). El mă înștiință că îl arestaseră și mă ruga să fac ce voi putea pentru liberarea lui. Îndată mă dusei la Brătianu, pe care-l cunoșteam. În anticameră găsesc o mulțime de așteptători. Recunosc între ei boerii influenți, deputați, ziaristi.

Dați cartea mea de vizită servitorului, dar puțină speranță am de a fi primit. Cu toată îndoiala mea, servitorul vine și mă invită să intru în odaia de primire. După un moment intră și Brătianu printro ușe interioară, mă invită cu amabilitate să șez și mă întrebă de scopul vizitei mele. Îi istorisii.

„Fii liniștit, zise el, amicului d-tră închis va fi liberat mâine sau poimâine. Arestarea aceasta era impusă de împrejurări...”

Vedeți în adevăr ce gălăgie se face”.

Îi mulțumii și mă sculai. El însuși îmi deschise ușa și eși după mine. Și espediindu-mă prin mulțimea asistentilor români el îmi strigă:

„Voi, bulgarii, sunteți riște smintite, sunteți revoluționari și periculoși; voi abuzați de ospitalitatea noastră... eu vă spun:

Fiiți pașnici ori vă expulzez din România”.

Și figura lui era așa de mînioasă! Eram surprins. În fața scării mă luă de mîna ca pentru rămas bun și iarăși strigă la mine furios.

„Țineți minte! Voiți lua cele mai extreme măsuri în contra voastră, dacă nu vă cumințiți!” Și mâna lui așa de tare, așa de amical și semnificativ mi-o strînsese pe a mea!

Înțelesii că această strîngere însemna: „Nu crede ce-ți spun: Brătianu este tot prietenul vostru!”

A doua zi dimineața K. fusese liberat.

La aceste amintiri figura d-lui C. luă o înfățișare de înduioșare. El adăugă:

Brătianu căzu curînd după aceea, căzu din cauza atacurilor opoziției mai ales din cauza politiceii sale bulgarofile... Aud că Românii se pregătesc să ridice un monument în București marelui bărbat de stat și patriot. Nu ar fi rău dacă în Sofia cel puțin unei străzi i s'ar da numele „Brătianu”. Merită această cinste. Cine știe, fără Brătianu istoria noastră poate că n'ar fi așa precum este astăzi...

CUGETĂRI

De ce căutați fundul unui lucru? După topirea zăpezii toate vor rămîne la fund. Goethe.

Avuția întărește mai repede inima omului, ca apa fierbinte oul. Boerne.

Prin inimă oamenii sunt aceia ce sunt. Rollin.

Foarte rar găsești înțelegere între talent și caracter. Balzac.

Viața petrecută în plăceri, sfârșește în dureri și neplăceri. Daumer.

Mai adesea nu judecăm pe alții, ci ne judecăm facultățile noastre în alții. Saint-Beuve.

REGULELE CONVERSAȚIUNII

Nimic nu este mai interesant și mai instructiv de cît conversația dar pentru aceasta ea trebuie să fie agreabilă, de aceea, toate persoanele care ia parte la conversație trebuie să păzească regulile buneii cuvînt.

Tonul conversațiunii variază după persoanele cărora ne adresăm și după subiectul care-l exprimăm.

Nu se vorbește unui superior ca unui prieten; urările de fericire și complimentele de condoleanță nu se fac în acelaș fel. Dar, ori-ce vom vorbi și ori-cine ar fi persoana către care ne adresăm, trebuie să vorbim cu bunătate, adică cu tact și delicatete.

Bunătatea! acest cuvînt îl avem în totdeauna în vârful condeiului, cînd e vorba de cuvîntă. A! bunătatea, ea prinde bine peste tot, prin nimic nu o putem înlocui și numai printr'ansa ne facem iubiți!

Talentul conversațiunii nu constă în a vorbi mult, dar a vorbi cu farmec și a ști să alegem subiectul conversațiunii potrivit cu persoanele iangă care ne aflăm. Să știm să ne întretinem cu fie-care despre ceea-ce îl interesează. De aceea e bine să avem cunoștințe despre ori-c lucr, spre și la nevoie să răspundem ori să ne dăm părerea într'un mod blînd și încet.

Datoria stăpînei de casă este a vorbi fiecărui după placul lui; trebuie de asemenea să aibă grija de a se ocupa mai mult de cei sfioși și a potoli verva celor limbuți, a închide discuțiunile cînd amenință de a deveni furtunoase și, ce este mai bine încă, de a evita să a fi cu băgare de seamă ca conversația să nu întrecă limitele buneii cuvînt.

Este o datorie a politeței din partea fiecărui de a nu acapara conversația, adică de a nu mai da rînd altuia să vorbească; mai ales tinerile fete și băieții trebuie să vorbească foarte moderat, și numai atunci cînd li se cere să ia parte la conversație.

Este foarte necuviincios de a întrerupe pe cine-va cînd vorbește. Vorbirea se cere să fie clară, corectă și să nu se întrebunțeze expresiuni vulgare care denotă o rea creștere. Să ne ferim de fraze declamatoare sau pedante; e suficient de a vorbi simplu și cu gust. Nu vă arătați știința mai cu seamă către cei cari nu vă înțeleg. Nu vorbiți de fericire în prezența oamenilor nenorociți. Nu vorbiți altora de nevoile voastre, dacă vreți să placeți! că puțin le pasă lor de greutățile și necazurile voastre. E inutil de asemenea de a ne arăta desamăgirea de viață și nemulțumirea de lume dacă ne aflăm în această categorie.

Dacă se aduc laude cutărei persoane sau cutărui lucru, să nu ne grăbim a spune că are și defecte.

Nu vorbiți nicî odată nicî de defectele nicî de calitățile voastre, căci aveți aerul de a deștepta complimente și să nu aveți obiceiul, cum au unele persoane, de a exagera tot ce spuneti, ba chiar a inventa, numai ca să aibă subiect de vorbă.

E plăcut, neapărat, de a fi inteligent, dar să nu facem spirit în detrimentul altora. O persoană care nu își întrebunțează deșteptăciunea de cît numai pentru a rîde de alții, nu poate fi simpatică și să nu avem răsul acela batjocoritor care ne face atît de respingători.

Dacă trebuie ca cine-va să se abjie de a critica, în schimb însă să nu menajeze laudele adevărate care înaltă și incurajează pe cel care le merită, cu condiția numai de a fi aduse din convingere, pornite din inimă, căci altfel nu e de cît o înșușire josnică care desguștă naturile loiale și simt repulsiune.

Să primim cu modestie complimentele cari ni se fac și să avem lăria de a refuza pe cele pe care nu le merităm. lășiți, ei să ne mulțumim numai

Galeria figurilor contemporane

D-L MIHAIL CANTACUZINO

Noul guvern conservator a ridicat la una din cele mai înalte trepte ale ierarhiei sociale, pe unul din cei mai apreciați membrii ai săi, pe d. Mihail Cantacuzino, căruia i s'a încredințat portofoliul ministerului Justiției.

D. Mihail Cantacuzino este cunoscut prin partea ce a luat în ultimii ani la viața noastră publică, și și-a făcut debutul în cariera administrativă prin a fi primar al Capitalei, timp în care și-a arătat deosebita d-sale destoinicie în conducerea treburilor publice.

Noul ministru al Justiției este din aceia în cari se pun cât mai mari speranțe, cu atât mai mult cu cât e cunoscut prin integritatea caracterului și prin înaltul d-sale spirit de dreptate.

Când ni se întâmplă că ne jigneste cineva cu o vorbă rea, înepătoare, să nu ne coborâm la nivelul celor cari se fac culpabili de asemenea lașități, ci să ne mulțumim numai de a-i privi în față, fiindcă răutăcioșii se satură lesne de atacurile fără ripostă.

Cu toate astea ni se aruncă uneori vorbe la care nu putem rămâne nepăsători, căci ar fi să călcăm în picioare demnitatea, religia, patriotismul. Să le răspundem în liniște, și politete, având grija de a nu bleșa opinia cui-va. Să nu dăm nici odată povești celor cari nu ni le cer și nici să abuzăm când suntem rugați cu insistență de a le da.

Dacă ne consultă asupra unui fapt deja îndeplinit, asupra unei bucați muzicale sau literare, să ne spunem părerea cu francheță dar cu amabilitate și când suntem nevoiți de a spune un adevăr, care ni se pare nouă că poate să displice, să-l exprimăm cu atâta delicateță în cât să nu aibă aerul unei răutăți. De altfel nu este adevărul expus care ne ar atrage ura, ci felul de a-l expune.

Bărfele și calomniile, iată cele mai teribile puncte ale conversației! Nu poți avea de cât dispreț și indignare pentru cine se dedă la asemenea joshicii. Dacă, din diferite împrejurări, ne-am format idee rea despre cineva, nu e nevoie să o exprimăm în public; iar a spune de bine de cei cari știu că merită este o datorie a noastră, o datorie. Înainte de a formula o părere asupra unui fapt trebuie să fim bine asigurați că acea idee nu poate atinge într-o nime pe cei cari se află de față, fiindcă de multe ori o vorbă lasă urme adânci.

Între persoane bine crescute, *contrazicerea* nu e admisă în conversație, nici în cazul când suntem siguri că cel care vorbește se înșală, iar dacă tăcerea noastră aduce prejudiciu persoanelor, să argumentăm în așa fel, în cât să nu o bleșăm.

Discuția se țalerează între egali.

dar pe un ton liniștit nu violent, dar pe un ton liniștit, nu violent, dispozițiunii furtunoase a interlocutorului nostru—e pe punctul de a degenera în ceartă, e mai bine să încetăm de a mai vorbi.

A *glumi* este iar o afacere delicată, fiindcă trebuie să observăm ca gluma să se prindă în spiritul tuturor și a nu atinge susceptibilitatea nimănui.

Mai este nevoie să spunem că nu trebuie să punem nici odată întrebări vizibil indiscrete, cari par uneori inpușitoare și în acest caz nu este permis de a nu răspunde.

Când ni s'a confiat un secret, nu trebuie să-l trădăm, dar nici să arătăm, către cei cari ni se adresează, acea neîncredere sistematică, care aduce după sine bleșarea. Fără să ne arătăm prea familiar, să păstrăm cu toate astea, cu ori-cine, atitudine bine-voitoare, francă, care atrage cordialitate.

Buna *dispozițiune* este obligatorie în conversație. Ori-ce mâhnire am avea în suflet, să ne silim a arăta o față senină și surâsul pe buze! Este foarte greu câte odată. Imposibil? Nu!

Nu trebuie vorbit nici odată într-o limbă pe care nu o unosc toți cei cari sunt de față.

Dacă adresăm cui-va o rugămintă s'o facem cu multă politeță, dar fără ipocrizie, în scopul de a obține un rezultat favorabil, iar când suntem nevoiți a refuza o cerere, s'o facem cu blândețe, pentru a înlătura mâhnirea care deja am cauzat-o fără voia noastră.

Când trebuie să facem vre-o observație sau reproș să ne adresăm cu fermitate dar cu blândețe și bună-voiență, căci altfel poveștile noastre n'ar fi bine primite.

Toate regulile cari preced, se pot rezuma în două cuvinte: *Bunătate și dreptate.*

Lucette

PE SUB SALSĂMUL...

*Pe sub salcâmul din grădină
Unde veneam ca două copii,
M'asteapla 'n fie-care seară
Un îngeraș cu ochi câprii.*

*Acolo 'și cântă tinerețea
Poemul ei de fericire,
Și clipa tot mai mult ne leagă
Ca 'ndemn 'ntărilor porniri.*

*Acolo vine și atintul
Să ne cuprindă 'n mreaja lui,
Și stăm, visându-ne norocul,
Ca două copii ai nimănu.*

*Iar când se naltă 'n zare luna
Să ne privească printre foi,
Privighetoarea ca 'ntr'un templu,
Se roagă dulce pentru noi.*

*Si-asa, în fie-care seară,
Ne ia salcâmul 'n preajma lui...
Și stăm visându-ne norocul
Ca două copii ai nimănu.*

P. Dănescu

PROVERBE

Nici salcia pom, nici moșicul om.

Măi mie de tine, dar de mine nu se rupe sufletul.

De hoier hoier să fii, dar de frică tot să știi.

Cinci degete sunt la o mână și nici ele nu's la fel.

Câinele care latră, nu mușcă.

E mai nebun cei ce'și pune mintea cu nebunul.

MAXIM GOREKI

MALVA

— Urmare —

— Nu mă înfricoșă, Vasile... zise ea nepăsător, fără a-l privi.

— Na, așa! Nu mâna șaga prea departe!

— Și tu — nu mă amenința!

— Te-oit învăța eu, dacă vei face prostii! zise Vasile, tot mai mult infuriindu-se.

— Vrei poate să mă bați? Ea se întoarse spre el și privia curioasă în fața-i turburată.

— Dar cine ești tu așa de semeț? Să nu ajung la asta!

— Ce-ți sunt eu, într-adevăr dar nu feneea ta? zise Malva liniștită și hotărâtă și fără a aștepta răspunsul lui Vasile, urmă înainte: „Tu ești obișnuit să-ți bați feneea pentru o nimica toată și crezi că și eu mine să faci așa? Nu, aici greșești! Ești liberă! Sunt singură stăpână pe mine și nu mă tem de nimeni! Ție ție frică de feciorul tău, mai nainte chiar te linguseai înaintea lui, mai mare rușinea! Și pe lângă acestea vrei să ne ameninți?”

Ea făcu o mișcare disprețuitoare cu capul și tăcu. Cuvintele ei reci și disprețuitoare stinsă amărămintea lui Vasile. Nici odată încă nu-i păru ea așa de frumoasă și el se miră de aceasta privind-o.

— Drept frumoasă ai venit pe țarm, zise el; se înfrică, și totuși nu-și putu lua ochii de la dânsa.

— Și încă una vreau să-ți spun. Te-ai lăudat către Sergie că eu nu pot trăi fără tine, ca fără pâinea de toate zilele. Ascultă, eu nu te iubesc pe tine și nu vii la tine, că iubesc numai locul acesta, și arătă cu mâna împrejur, poate îmi place că aici e așa de siguratic—numai cer și mare, nu oamenii ordinară — dacă tu ești totuși aici, mi-i tot una — e așa ca un fel de taxă, pentru loc... fie Sergie aici, ași veni și la el, rămâne fiul tău, vii la dânsul... și încă mai bine ar fi dacă n'ar fi nimeni dintre voi aici — tot una îmi sunteți. Dacă aș vrei — frumoasă cum sunt — aș găsi totdeauna unul care să-mi placă, unul mai bun decât tine...

— Așa stă chestia? Strigă Vasile sălbatec, și o apucă de beregată. Așa este?

O scutură, dar ea nu se feri, de și fața i se înroși și ochii i se umplură de sânge. Iși puse numai mâinile pe brațul cu care o ținea strâns de beregată și i se uită țintă în față.

— Așa dar asta zace în tine? Țipă Vasile devenind tot mai sălbatec. Și ai tăcut, tu, pacia... și m'ai desmădat... și sărutat? Așteaptă, te-oit învăța eu!

O trânti jos la pământ și o bătea cu sete peste ceafă — odată — încă odată — cu toată greutatea pumnului său strâns, nervos. Ii bucura cum pumnul său lovea cu toată puterea ceafa ei plină, rotundă.

— Na... năpărcă! strigă el triumfător și o împinse de la sine.

Fără a scoate un oftat, tăcută, căzu ea pe spate, bătută, roșie și totuși frumoasă. Ochii roșii îi străluceau de sub sprâncene și ardeau de mânie amenințătoare. El însă, spumegând de îndârjire, mulțumit de izbucnirea furiei sale, nu văzu privirile ei și când o privi triumfător și disprețitor — ea zâmbea liniștită.

Abia acum tresăriră buzele ei foarte încet, apoi îi flăcărară ochii, îi o braji i se făcură gropițe și apoi răsă. Vasile o privi mirat pe dânsa, care râdea așa de tare și mulțumită, voioasă ca și când nu i s'ar fi întâmplat nimica.

— Ce ți este? — Mureca dracului! strigă el neliniștit strângând-o tare de mână.

— Vasile — tu m'ai bătut? întrebă ea șoptind.

— Ei dai d'apoi cine? El nu înțe-

lese bine; o privi și nu știu ce să facă. S'o bată încă odată? Dar mânia îi trecuse și mâna nu i se mai ridică contra ei.

— Așa dar mă iubești? întrebă ea iarăși.

— Bine, Satau! zise el posomorât. Ai meritat mult mai mult.

— Vasile! Și eu gândeam că tu nu mă mai iubești... gândeam, acum ia venit feciorul și de batărul feciorului său, mă va alunga...

Și răsă tot mai cu hohot.

— Mare proastă! răspuse Vasile zâmbind fără voia lui. Fiul meu — ce poate să-ni facă el?

Se rușină înaintea și-i păru răd, dar amintindu-și de vorbele ei, zise devenind iarăși serios: Fiul meu n'are ce se amesteca aici... și dacă te-am bătut, ești singură de vină — de ce m'ai întărâtat?

— Dar am făcut-o inadiuș — voiam să te pun la încercare, zâmbi domol mlădiindu-se cu umăcul în ei.

El se uită chiorăș spre colibă și o îmbrățișă.

— O tu — la cercare vrei să mă pui? De ce? Ce ai tu de acolo?

— Nu face nimic, zise Malva cu un ton convingător și închise ochii șterc. Eu nu sunt mânoasă pe tine — m'ai bătut din iubire! Dar eu îți voi plăti. Se uită țintă în ochii lui și repetă încet: „O! cum ți-o voi răsplăti!”

Vasile zări în aceste cuvinte o tăgăduință plăcută, care-l atăta feneea cător. Zâmbi mulțumit și burebă: „Ei, cum?”

— Vei vedea, zise Malva liniștit, dar buzele îi tremurau.

— O tu, comoara mea! strigă Vasile îmbrățișându-o. Știi, de când te-am bătut, mi-ai devenit mai dragă! Într-adevăr! Mai scumpă sau așa ceva.

Pășirile de mare se învăteau deasupra lor. O adiere ușoară arunca stropiturile valurilor mărei până aproape de picioarele lor și ucobosul răs al mărei suna așa de plăcut...

— Da, așa este! oftă Vasile ușurat. Și cât de ciudat e asta pe lumea păcatul e dulce! Despre aceasta nu pricepi tu nimica! Eu însă mă gândesc adesea-oră asupra vieții... și devin chiar neliniștit atunci... Mai eu seamă noaptea — când nu pot dormi — aici văd înaintea mea marea, peste mine cerul, împrejur e totul așa de trist și îngrozitor... și eu sunt singur — atunci îmi par așa de mic, mic de tot și mi se pare că se prăbusește pământul sub mine și că n'ar mai fi nimeni pe lume, de că numai eu singur. Dacă ai fi tu aici — ar fi mai bine căci am fi doi.

Malva zăcea cu ochii închiși pe gnochiul lui și tăcea; fața palidă, aspră, dar blajină a lui Vasile se pleca peste ea și barba lui lungă, sălbatică o gădila pe gât. Feneea sta nemșcată, numai sânul i se mișca regulat în sus și în jos. Privirile lui Vasile rătăceau peste sânul mărei, sau se pironneau pe acest sân ce îi era așa de aproape.

Și el îi povesti cât e de trist a fi singur și cât sunt de chinătoare nopțile de nesomn pline de gânduri întunecate asupra existenței.

Apoi începu a o sărută pe buze cu luare aminte, pleșcând așa de tare cu buzele, par'că ar fi mâncat o mână-care fierbinte și gustoasă.

Aproape trei ceasuri rămaseră ei împreună și abia când soarele era să apuc, zise Vasile cu vocea tristă: Eu acum voi face ceai — aceluși se trezește musafirul nostru!”

Malva se aruncă într-o parte cu o mișcare leneșă a unei pisici răsfățate; el o sculă fără plăcere și merse spre colibă. Malva ridică încet ploapele, se uită după dânsul și oftă, ca cineva care-i liberat de o povară obositoare.

Peste un ceas sedea în tustrei împrejurul focului și bea ceai flecălind.

Soarele colorase marea în culori strălucitoare și valurile, sub fermecătorena putere a razelor lui, străluceau purpurii și în delicatele nuante ale fraudărilor.

Vasile își sorbea ceaiul dintr-o ceașcă albă de lut, întreba pe fiul său asupra satului natal, amintindu-și și el despre acesta. Malva nu le deranja convorbirea și asculta cu luare aminte vorbele lor.

— Așa dar trăesc încă țărănași? — Da, rău! răspuse Iancu.

— Trebuie la ai noștri mult? O cocioabă și pâinea zilnică — sărbătoarea un pahar de rachiu... da! Dar și acesta ne lipsește. Ași fi venit eu încoace dacă-mi puteam găsi această pâinea mea? În sat sunt eu singur stăpân, egal cu fie-care... și aici sunt o slugă.

Pentru asta capeți aici bani mai mulți și munca-i mai ușoară...

— Na, asta trebuie încă să întrebi pe alții! Câte odată îl doare pe unul toate încheeturile, ca și când ar fi zdrobit — și apoi aci se lucrează pentru streini, acasă însă pentru sine însuși.

— Dar se câștigă mai mult aici... răspuse Iancu liniștit.

În sine Vasile dădu dreptate fiului său: în sat e viața și munca mai grea de cât aici, aceasta-i adevărat, dar Iancu nu trebuia să știe. Și zise posomorât: Numărat-ai tu câștigul de aici? — În sat dragul meu — e ca într-o hortă — întunec și strâmt... răs Malva. Mai ales femeile o duc rău. Zadarnică malmuire...

— Femeilor le merge peste tot locul într'un fel... și peste tot locul e aceeași lume, același soare... murmură Vasile privind spre ea.

— Ei, aici greșești! strigă ea devenind mai vioac. În sat trebuie, cu sau fără voia mea, să mă mărit. Și o femeie măritată e o roabă veșnică, trebuie să are, să țese, să îngrijască vitele, să facă copii — ce-i mai rămâne pentru ea însuși. Numai bătaiele bărbatului și sudalmele lui...

— Nu sunt numai bătăi... o înterupse Vasile.

— Aicea însă, urmă ea înainte fără a-l asculta, aici nu ascult de nimenea. Sunt liberă ca o pasăre! Unde vrea acolo zbor! Nimeni nu mi poate opri drumul — nimeni nu mă poate atinge!

— Și dacă ar face-o vre-unul? întreba Vasile cu un ton amenințator.

— Ei, atunci măși rășnua! zise ea încet și ochii înecați se stinseră. Vasile răs.

— O tu... cochetă ești, dar n'ai nici o putere! Vorbești ca o femeie. În sat femeia nu este un lucru de prisos, aici însă... aici însă trăești numai pentru petrecere... Tăcu puțin și adăugă: „pentru păcate”.

Când se înterupse convorbirea lor zise Iancu oftând gânditor: Marea pare a nu avea sfârșit...

Tus trei se uitară peste întinderea apei, ce se lăța înaintea lor.

— Dacă aceasta toată ar fi pământ! zise Iancu arătând departe cu mâna. Și mai cu seamă pământ negru! Și dacă s'ar putea ara!...

— Ia te uită! răs Vasile, privind blând aprobător fața fiului său care se roșise de puterea dorințelor exprimate. El era drag de a asculta din vorbele fiului său devotamentul către pământ și gândea că acest devotament al fiului său, îl va rechema poate curând și grănicie acasă, din căutarea unui trai liber. El însă va rămâne aici cu Malva și toate vor rămânea atunci în vechea stare...

— Acum, Iancu!, ai vorbit cuminte! Țăranul așa trebuie chiar să și vorbească, țăranul își suge puterea din pământ, cât timp îl stăpânește, trăește, îndată ce-l părăsește, e pierdut! Cu țăran fără pământ e ca un copac fără rădăcină: poate fi întrebuițat dar nu ține mult — putrezește; și apoi își pierde frumusețea sa din pădure — e geluit, fasonat, dar nu mai are viață! Ai spus Iancule foarte bine aceasta!

Și marea luă soare în sânul său și salută cu plăcuta muzică a valurilor pescătoare, care fură colorate de razele lui în marea neexplicabilă, bogate nuanțe. Isvornii Dunării zăsesc al vechilor lumii și luă omagiu bun

de la mare printr-o măreață armonie de culori, pentru ca unde-va, alurea, departe de privirile celor trei oameni, să deștepte pământul somnoros, cu strălucirea plăcută a aurorei.

— Când privesc cum apune soarele, parcă mi se stinge sufletul.

— Intr'adevăr, zise Vasile, întorcându-se spre Malva.

Ea nu răspuse. Ochii albaștri ai lui Iancu zămbiau și priviau peste depărtarea mării. Mult priviră cei trei gânditori într'acolo, unde ultimele clipe ale zilei dispăreau și se stingeau. Înaintea lor ardeau carbunii sub samovar, dinapoia lor își întindeau deja noaptea aripelă spre cer. Culoarea galbenă a nisipului devenea tot mai întunecată, pasările dispărură — împrejur totul deveni așa de făcut, așa de visător... și chiar neobositele valuri ce băteau la țarm, nu mai sunau așa de vesel și zgomotos ca ziua...

— Ce stați eu? zise Malva. Trebuie să plec!

Vasile se învarti neliniștit pe locul său, uitându-se la fiul său.

— Unde te grăbești? murmură el fără curaj. Așteaptă — acuși răsare luna...

— Ce-mi trebuie? Nu mă tem... nu plec întâiași dată de aici noaptea!

Iancu se uită la tatăl său și clipi din ochi, ascunzând un surâs; apoi privi la Malva și când întâlni privirile ei, deveni incurcat.

— Ei atunci du-te, zise Vasile fără chef.

Ea se sculă, își luă rămas bun, merse încet spre țărnuț limbei și valurile îi udară picioarele. Pe cer răsăriră stelele, aceste flori de aur ale cerului. Haina deschisă a Malvei pâlă în amurg tot mai mult, cu cât se depărta de Vasile și de fiul acestuia.

„O, vin curând iubitul meu! Și te așează la pieptul meu!”

cânta Malva cu voce tare.

Lui Vasile i se păru că ea stă și așteaptă. Stupit furios gândind: „Asta o face înadins, pentru a mă întărâta, diavolița!”

— Ascultă, ea cântă! zise Iancu răzând.

Se putea deosebi încă în amurg un punct sur.

„Nu-mi cruța sânul meu Culeă în el capul tău!”

răsună de pe apă vocea ei.

— Ia te uită! strigă Iancu și făcu cu tot corpul o mișcare într'acolo, de unde răsună ademenitoarele cuvinte.

— Așa dar cu gospodăria n'ai isprăvit acolo? răsună vocea aspră a lui Vasile.

Iancu îl privi înciudat și-și reluă poziția de mai înainte.

Dispărând în zgomotul valurilor, răsunară cuvintele singuratică înterupte ale cochetului cântec:

„În noaptea-aceasta nu pot, Adormi-singură de tot!”

— Cald e! strigă Vasile înăbușit, învârtindu-se de colo încoace pe nisip. E noapte și totuși așa de cald! Ce ținut afurisit!

— Aceasta e din cauza nisipului, ce s'a încălzit prea tare ziua... zise Iancu oprindu-se.

— Ce gândești cu asta? Îți bați joc? întrebă tatăl posomorât.

— Eu? întrebă Iancu, cu o față nevinovată. De ce?

— Ei, așa e, chiar n'ai de ce! Și tăcură.

Printru zgomotul valurilor însă răsunau încă din când în când, ba suspine, ba sunete ușoare, gingașe, ademenitoare.

Doi săpămâni trecuseră și iarăși veni Dumineca, iarăși zăcea Vasile Logester pe nisip lângă coiba

sa, privea pe mare, așteptând pe Malva. Și marea nemăginită răsdea, se juca cu chipul oglindit al soarelui și valuri denumărate se produceau, fugeau pe nisip, aruncau spuma de pe crestele lor și fugeau înapoi în mare, dispărând acolo. Numai Vasile care își așteptase atunci iubita cu o siguranță liniștită, astăzi se uita după dansa nerăbdător. Dumineca trecută nu venise ea, astăzi deci trebuia de sigur să vie. Nu se indoaia că va veni, dar voia să vadă cât mai de repede cu putință. Iancu nu-i va deranja. Alaltăeri fusese el aici cu alți lucrători și adusese mrejele și spuse că vrea să meargă Duminecă la oraș, pentru a-și cumpăra cămăși.

Se angajase la pescărie cu cincisprezece ruble pe lună, fusese deja de câte-va ori la prinsul pestelui și se purta acum nerușinat și vesel. Mirosca ca toți ceilalți a pește sărat și tot ca ceilalți era murdar și zdrențuros. Vasile ofta la amintirea fiului său.

— Dacă rămâne regulat aici, apoi nu se mai întoarce în sat, și atunci va trebui eu singur...

Afară de pasări nu era nimic de văzut pe mare. Acolo unde dunga îngustă a țărnuțului nisipos despărtea cerul de mare, apăreau din când în când puncte negre mici, se mișcau de colo încoace și dispăreau. Și caicul tot nu mai venea, cu toate că era la amiază; razele soarelui cădeau drept perpendicular pe apă; pe fîmpul acesta Malva, de obicei, era de mult aici...

Doi pasări de mare se luptau sus în aer, bătăndu-se, în cât le zburau pencele. Tipetele lor sunau sălbatec prin plăcutul cântec al valurilor, cari se securgeau așa de intim, așa de armonios în măreața liniște a cerului strălucitor, că se părea a fi melodia jocului plăcut al razei soarelui în oglinda mării... Pasările căzură în apă și se băteau acolo, croncănind mănioase de durere și apoi se ridicară iarăși în văzduh, urmând una după alta și tovarășele lor un cârd întreg păreau a nu vedea lupta, se scufunda în lacom după pești, bătăndu-se în apa verzie, limpede, jucătoare...

(Urmează). Trad. de Al. Dăscălescu

SONET

Te du din lumea mea de idealuri Și lasă-mă să mi plâng dureri eterne. Din zori, uitarea 'n urma mea s'asternă... Să lupt de-acum pe veci cu-a lumii valuri.

Trăi-voi într'a inimii cetate Căci astă-ză visul sfîns mă înfioară Și'n locu-i sfîntă taină se coboară D'asupra criptei negre 'ndoliate.

Uita-voi tremurarea ta de gene Și răsul înflorit în colțul gurii Că'n bazme 'n fața mândrei Consânziene.

Căci azi te duci de-o goapță ispitită Și 'mbraci iubirea noastră 'n frigul urii... Iubita mea... mi-i viața zăbrănită!

Pitești. I. N. Părvulescu.

ANUL NOU IN SPANIA

De la 22 Decembrie și până la 6 Ianuarie st. n., este în Spania o sărbătoare neîntreruptă. La 22 Decembrie este tragerea mării lotării de Stat, la care iau parte toți Spaniolii; câștigul principal este de 6 milioane pesetas.

Se înțelege de la sine că nimeni nu se mai gândește la lucru. Toate birourile sunt închise și familiile burgheze își consacreză întreaga activitate spre a-și târgui de ale mâncării, în fruntea cărora se află curcanul (pavo).

În ajunul Crăciunului lumea postește. Seara se mănâncă tradiționala supă de migdale, varză roșie aeră și se consumă vin din helșug, alb și negru. Pomul de Crăciun se află numai

Galeria artiștilor români

D-NA MARIA GIURGEA

Ilustrăm azi galeria noastră a artiștilor români cu portretul distinsei artiste care este d-na Maria Giurgea.

La Teatrul Național, unde a debutat, și în compania Davila, unde reputează acum succese, d-na Giurgea nu a făcut de cât să cucerească și să păstreze o simpatie a publicului, care nu-i face de cât cinste.

în palatul regal, în câte-va familii aristocrate și în cazarme.

Obiceiul național de Crăciun constă în aceea, că în cercul familiar se reprezintă grajdul din Betlehem, făcut din carton și papură, care se numește «Nacimiento». Copiii cântă cântece despre Nasterea Domnului. La 23 Decembrie este sărbătoarea copiilor nevinovați, cari au fost uciși din porunca lui Irod. Ziua aceasta este în Spania, ceea ce este în celelalte țări ale Europei ziua de 1 Aprilie.

Cel păcălit se numește *Inocente*. În ziua aceasta nu se dau bani cu împrumut, de oarece este obiceiul de a nu se mai da înapoi. Ziarele publice cu cea mai mare seriozitate fel de fel de stiri caraghioase, cari păcălesc pe mult, între cari și pe corespondenții ziarelor străine. În teatre se reprezintă numai piese caraghioase, la cari rolurile bărbatilor sunt ținute de femei, iar ale femeilor sunt ținute de bărbați.

Cărțile de vizită se trimit în Spania mai mult în timpul sărbătorilor Crăciunului decât la Anul nou. Formula uzitată cu acest prilej este următoarea: «*Le deseo feliz salida y entrada de anno*». (Îți doresc fericit sfârșit și început de an). În noaptea de Anul nou este obiceiul ca la orele 12 să se înghiță la fiecare bătae a ceasornicului câte o boabă de strugure, pentru ca cineva să aibă noroc în cursul anului. Acela care se înacă cu bobul de strugure are să întâmpine multe necazuri în cursul anului.

În noaptea de anul nou se adună pe Puerta del Sol din Madrid o mulțime enormă de oameni care așteaptă cu nerăbdare să audă ceasornicul ministerului de interne anunțând noul an. Fiecare ține în mână o batistă plină de struguri și când sună orele 12, fiecare înghițe boabe și bea câte un pahărel de vin.

C. Scurtu.

Ilustrația noastră colorată

Crima din strada Bibescu-Vodă

O crimă sălbatică s'a săvârșit în noaptea de Crăciun în strada Bibescu-Vodă din capitală.

Servitorul Michael Costrof, în vârstă de 48 ani, cu domiciliul în strada Fraților, No. 70, originar din Ungaria, a fost asasinat cu o lovitură de cuțit de către un individ necunoscut.

Anchetă continuă.

ILUSTRUL MATEIŢU

— ROMAN DE GEROLAMO ROVETTA —

— Urmare —

Aveam nevoie de un sprijin, de o mângâiere... Credeam... speram... că și d-ta, aveai nevoie de o vorbă bună de la o prietenă...

— Ești de ce să mă consolez? Pe mine toată lumea mă fericeste, că am scăpat la vreme... Am avut noroc!.. Și! mulțumesc lui D-zeu că m'a scăpat!

Bietul tânăr amenința cu pumnii cerul; cu vocea slinsă, tremurând, cu fața desfigurată, cu ochii rătașiți, se clătina ca un om beat.

— D-le Laner, d-le Laner! striga Evelina în culmea spăimii.

— Ce, ți-e frică? De ce m'ai adus aici? Iar am căzut în cursă?... Am alergat aici, ca un dobitoc, fără să înțeleg. Dar acu vreau să știu!

Și cu ochii turburi, o apucă de braț și o țara până în mijlocul odăiei, ca un nebun în furie.

— Gioconda!.. Gioconda!.. striga fata.

Dar în loc de Gioconda, intra Matei Cantasirena.

— D-ta, aci? Ce vovești?

Furia lui Laner nu o mai putea domoli nimeni.

— D-tale, personal, nu-ți cer decât să mi plăteti! Cât despre ceilalți, vom vedea!

— Foarte bine! răspuse directorul, și eu vreau să sfârșim odată... Fi bun și intră aci!

Și arătându-i cabinetul, Pietro îl urină zăpăcit.

Cantasirena se așeză la birou, căută o foaie de hârtie și scrise:

— Poftim! zise directorul după ce scrise, strânse hârtia și o puse într'un plic. Din moment că între noi nu este nici o chestiune de sentimente, și numai o mizerabilă chestiune de interes, totul este definitiv sfârșit.

Matei Cantasirena declara în acea hârtie, că primise de la Pietro Laner de la Crodarosa, suma de 20 de mii de franci, pe care se lega a i-o plăti într-o lună, cu dobânda de 6 la sută.

Directorul îi întinse hârtia.

— Poftim.

Laner nu se mișca.

— Dacă în loc de 6 la sută, vrei 7, sunt la ordine.

— Nora... Și Nora.. bălbăi Laner, apucat de un cutremur. apoi de odată se împletici, dete din mâini și căzu jos pe scânduri.

— Evelina! Gioconda! striga înspăimântat Cantasirena.

Cele două femei alergară.

— D-ne! D-ne! Ce s'a întâmplat?

— Bietul Pietro! făcu Matei suflând și stergându-se pe frunte de nădușală, are convulziuni, parcă e nebun!

Ajută-mă Gioconda! Evelina, adu apă și oțet! Matei și Gioconda dușeră pe Pietro pe canapea.

— Ține-l bine, Gioconda!

Laner se mai smuci de câte-va ori, apoi rămase nemișcat, întins și fapăn, desfigurată, cu gura strâmbă și cu spumă la gură.

— Pietro! D-le Pietro!

— Asta ne lipsește acum! Să îl vie rău! Să inebunească tocmai în casa mea!! Evelina, Gioconda, ce să ne facem? Și tocmai azi, când avem pe Casalbara la masă!

— Să îl dăm cognac să bea!

Cantasirena destupă o sticlă. Evelina îi ridică puțin capul, și cu vorbe blânde ajută Giocondă să îi dea câte-va înghițituri de cognac. Laner clănțanea din dinți, începuse să geme.

— Du-te de adu o birje, d-le director, mai repede, să ne grăbim.

Matei eși fără a mai zice nimic; Evelina desfăcu cravata de la gâtul lui Laner, pe când Gioconda îi deschidea vesta.

— Cum o veni trăsura, d. director

și cu portarul o săl dea jos în trăsura, și săl ducă la d-lui.

— Mă voi duce eu, în locul portarului, zise Evelina.

Pietro deschise ochii, dar nu mai avea conștiință de nimic; nu mai avea nici o putere.

— Am adus birja! zise Matei; sunteți gata?

— Voi merge și eu cu tine, zise Evelina, foarte hotărâtă.

Câteși trei, ridicară pe Pietro, și îl puseră în picioare, și binișor îl dușeră până la trăsura, cu mare greutate, Evelina se așeză lângă bolnav, și îi luă mâinile într'ale ei pentru a i le încălzi.

Casalbara fu exact la ora prânzului.

Nora îl pândea la fereastră. Când îl văzu sosind, în splendidul echipaj se roși de bucurie și de mândrie.

Căii și trăsura, de aci înainte, vor fi ale ei. Se duse alergând să deschidă ușa ducelui.

Casalbara parfumat, frezat, își făcu apariția, într'un pardesiu de culoare deschisă. Nora îl lăsă să-i sărute mâna, și ridicându-se în vârful degetelor, zâmbind, îl sărută și ea, din fugă.

— Stea!

— Răutăciosule... Ce te faci așa de așteptat!

Ducele se infioră de plăcere; de aci înainte era sigur de el; toate temerile se împrăștiară; era mândru și încântat de couchista lui.

Se mai giugiuliră câteva... apoi Nora zise:

— Acum destul! unchiul trebuie să fi auzit uruitul trăsurei. Haidem la masă. Și veselă, s'globie, îl luă de braț și îl duse în salon.

— Este el, uite!, unchiule!

Cantasirena zâmbi părintește, cu un aer foarte demn, „scumpului Giovanni” și strigându-l de mână, sărută pe Nora pe frunte, ca și cum iar fi zis:

„Vă îmbrățișez pe amândoi!”
— Această frumoasă floare, zise el, apucând pe Nora de bărbie, va înduleci și înfrumuseța modesta noastră locuință.

Așa, acum, scumpul meu Giovanni înainte de a ne așeza la masă să bem puțină Etna.

Și acum la masă!

Aș fi fost fericit să-ți prezint și pe cealaltă fiică a mea, dar nu e la Milan, draguța mea Evelina; ea îngrijește de o prietenă a ei care e bolnavă, stă lângă ea.

În realitate, Evelina rămăsese lângă Laner, dar d. director oprise pe toți să nu spună Norei nimic din cele ce se petrecuse; o cunoștea pe ea, și se temea de toanele ei fantastice de față tânără. S'ar fi supărat și ar fi întârziat cu pregătirile mesei. I-se spusese numai că „Trentinul” după ce se burzuluișe puțin, plecase mulțumit cu înscrisul în regulă ce primise de la Matei. Cât despre Evelina, pentru a crăpa de gelozie, nu voia să se arate la prânz.

Nora păruse a crede cele spuse de unchiul ei; și ei îi era frică să nu turbure serbarea. Dar avea totuși o bănuială, pe care încerca în zadar a înăbuși. Ori de câte ori cugeta, un nor îi trecu pe frunte.

În vremea aceasta, bietul Pietro Laner zăcea atins de congestie cerebrală și în primele zile, mai cu seamă, părea a fi foarte grav. Evelina nu părea camera bolnavului.

A doua zi după faimosul prânz dăt ducelui de Casalbara în casa lui Cantasirena, acesta veni la Pietro și găsindu-se un moment singur cu Evelina insistă ca să vie acasă, făcu puțină curte gazdei, îi dete banii pe cari îi reclamase Laner, și spuse că va reveni peste o jumătate de oră și nu se mai întoarse.

Trimetea în fiecare zi pe Taddeo

să vadă cum îi mai este lui Laner.

Acum pricepuse tot: Evelina iubea pe Laner. Or, la ce bun să le stea în spinare? Avea el destule pe cap cu căsătoria Eleonorei, *Navigația Ci-salpina*, alegerile viitoare, noul ziar de fondat, — un ziar de tineri și pentru tineri.

Era mureu cu afaceri, copleșit de treburi până în gât, așa că nu mai găsea vreme să treacă pe la Laner; singur Taddeo îi aducea vești, din zi în zi mai îmbucurătoare pentru sănătatea lui.

Evelina și d-rul care căutase pe bietul Laner, fuseseră un adevărat noroc pentru el. Amândoi, d-rul de o parte și Evelina de alta, stău ore întregi, nemișcați, supraveghind fiecare mișcare, cea mai mică plângere... Pietro, a cărui viață fusese în pericol, când se simți mai binișor, părea că nu-și amintește de nimic. Nu înțelegea de ce era Evelina lângă el. Apoi puțin câte puțin pricepu că fusese bolnav... și încă rău!

Gazda lui Laner, o femeie de treabă îl îngrijea și ea împreună cu d-rul și Evelina.

Laner întrebă de câtă vreme zace.

— Aproape două săptămâni! îi răspunse gazda, și nu știu cum de nu s'a obosit, biata d-ra Evelina care a stat lângă d-ta zi și noapte!.. o adevărată soră!

Cuvântul „soră” sună bine la urechile lui Laner; începu a-și mai aduna puțin ideile, care-l mai liniștiră...

— Da, da... este o fată foarte bună! O adevărată soră! Nu o săl mulțumesc nici odată în de ajuns... Și încep să-i curgă lacrimile pe obrazii lui galbejiți și slabi.

— Doamnă... zise Pietro... și d-ta ai fost bună cu mine... Am să scriu azi la *Gazeta Lombardă* să-mi trimiță ceva parole.

— Dar ce idee!.. strigă gazda aproape ofensată. Cavalerul Cantasirena s'ar gândi la toate. D-ta nu te îngrijești de cât să te faci sănătos.

— În ce zi suntem azi, d-nă?

— Vineri.

— Vineri! Începuse a trăi într'o Vineri! Dar Nora?... Și cei douăzeci de mii de franci a lui? Dar mătușile?... Dacă mătușile s'ar fi speriat de tăcerea lui, și vor sosi pe neașteptate în Milan și-l vor găsi în așa stare de plâns... și vai! fără nici o lăscăe?

— Dar scrisori am primit d-nă, întrebă el pe gazda.

— Tot ce a venit le a luat d-ra Evelina!.. Uite, d-ră Evelino, strigă ea veselă,—hite bolnavul nostru, începe să se îndrepte!

Evelina era îmbrăcată îngrijit; se proapie de patul lui repede și fără zgomot și îi așeză pernele mai bine.

— Te simți mai bine, nu e așa?... Mi-a spus mie d-rul. Ai dormit ca un copil toată noaptea.

Vocea și privirile tinerei fete erau foarte dulci; era în adevăr o dragoste familiară și cinstită de soră.

— Mulțumesc!.. abia șopti Pietro. Dar mătușile!..

— Ți-ai scris în fiecare zi și aseară chiar, răspunse Evelina căutând scrisoarea în buzunarul rochiei. Adică scrisoarea este scrisă de Don Giuseppe. D-na Angela și d-na Roza adaogă complimentele lor, în totdeauna. Apoi aplecându-se pe marginea patului și zâmbitoare îi explică tot. În urma sfatului d-rului Foresti, ea informase pe d-nele Laner de boala d-lui Pietro. D-rul încredința—scrisesse ei,—că nu avea de ce să se îngrijească: o durere de cap, puțin friguri din cauza guturaiului care-l sileau să stea pentru un moment în pat, dar care nu înfățișau nici un pericol. Ea, mai adaogase că era îngrijit ca în propria lui familie, și în fiecare zi avea să le scrie dându-le știri despre mersul boalei.

Pietro o privea cu lacrimi în ochi.

— Nu, te rog nu plânge, îi zicea ea ștergându-i ochii cu batista ei..

— Nu știu ce am... boala... enervarea... bolborosi Laner rușinat de slăbiciunea lui.

O altă întrebare îi apăsa pe suflet; dar necuizând să știe urea pe față, căută altă cale.

— Și... Directorul?

— Mi-a scris mai deunăzi că e bine. Cu cei 20 de mii de franci a aranjat tot și sunt ai d-tale ori când vei voi, căci i-a depus la Cassa de Depuneri, cu un libret pe numele d-tale.

— Vai!.. să dea D-zeu așa să fie! șopti el, mai mult pentru mătuși, știți, că pentru mine...

Era adevărat; Nora vorbise lui Casalbara de cei 20 de mii de franci împrumutați de la Laner și ducele, după câteva zile, isbutise a-și procura această sumă; de acord cu Nora, o depusese la Cassa pe numele lui Laner. Despre afacerea aceasta, Pietro nu află nimic, nici chiar Evelina. I se spusese că noul ziar „*Resursele Italiei*” și constituția societății *Ci-salpina*, puseseră în fonduri pe unchiul Matei.

— Și...

Numele Norei care îi chinua gândul, îi veni pe buze, dar îl respinse roșindu-se.

— Și d-ta, d-ră Evelino, nu ai avut neajunsuri din pricina mea? ca să stai aci, să mă îngrijești... să mă scapi!..

— O! eu... Ori-ce s'ar zice, nu-mi pasă de nimeni, sunt stăpână pe mine și nu dau socoteală nimănui; lumea nu se ocupă de nimeni, sunt prea urată, zise ea oftând. Cu toate acestea este și un mare avantaj să fi urată. Cel puțin sunt liberă și am putut sta lângă d-ta, fără a fi blamată nici de gazda nici de d-rul d-tale. Numai o singură ființă care mă urăște,— profită de toate ocaziile, până și de asta, ca să-mi facă rău.

Nu măi era nevoie a pronunța numele Norei. Bietul băiat avu atunci curajul să vorbească de ea.

— Și... s'a făcut deja?

Cuvântul căsătorie nu-i putu eși din gât.

— Nu încă. La sfârșitul lunei, peste trei săptămâni.

Laner se făcu alb, începu să tremure și izbucni în plâns.

— A! D-ne!.. d-le Pietro fii cuminte! îi repeta Evelina plângând și ea.

Laner însă, își întorcea mereu capul și nu înceta de a suspina; tânără fată se aplecă de pat, și îi vorbi aproape de tot, în păr chiar. Bolnavul simțea căldura respirației ei, și sânul ei tare care se sprijinea de amărul lui.

În tot timpul zilei, Evelina se arătă foarte rezervată, nu se mai apropiă de pat, nici chiar de ceavșaf. Când o chema Laner, ea trasărea, înainta câțiva pași și se oprea la oarecare distanță, fără a zice un cuvânt.

Pietro adormi, și nu se deșteptă de cât foarte târziu, seara. Evelina plecase. Noaptea o petrecu foarte liniștit. A doua zi, cum se deșteptă, căută din ochi pe Evelina, dar ea tot nu venise. Pietro o așteptă toată ziua.

— Poate o fi bolnavă?

— Nu, îi răspunse Taddeo, s'a certat cu colonelul.

— A! poate și cu d-ra Nora? îi întrebă Pietro.

— Nu, d-ra Nora nu era acasă; eșie cu d-na Schönfeld după trusoă.

În seară aceea, nenorocitul de Laner abia putu să adoarmă. Se gândea la biata fată, care avea atâtea plăciselii din cauza lui. Dar Nora? Și trusoul? Casalbara?

A doua zi iar singur, singurei toată ziua.

Seara, când voni d-rul să-l vadă, îi spuse:

— Măine îți dau voe să te scoli puțin, să mănânci bine, și să iei un vin bun.

A doua zi când veni d-rul găsi pe Pietro lângă fereastră, întins pe un scaun mare.

— Aide, grăbește și te fă bine; azi am văzut pe cavalerul Cantasirena și mi-a spus că are să vie să te vadă.

Iar are să te facă secretarul lui particular.

— Nu, nu! cum mă fac bine, plec la Crodarossa.

— Acum, când toate zidurile sunt pline cu afişele Navigaţiei ciralpine? Este vorba de o întreprindere de nu ştiu câte milioane. D-ta trebuie să cumosti afacerea, pune-mă şi pe mine în curent.

— Eă, cum voi fi în stare să plec, plec la Crodarossa! Să fug de Milan să fug de Nora, de amarnicul regret şi gelozia care mă roade! Îşi zicea el în gândul lui.

— Foată ziua singur fu plictisit.

— O! ce căldură, D-na, ce urât!

— În sfârşit auzi un zgomot în odaia de alături şi glasul Evelinei.

— Vino! vino! strigă Laner.

— În sfârşit, d-ră, credeam că mă uitat, că nu te voi mai vedea, nici ea să-ţi fac mulţumirile mele.

Pietro o apucă de mâini şi i le strânse cu pasiune.

— De ce, de ce ai dispărut așa? Văd te-am dorit, aceste ultime zile.

— Vezi, că nu mai aveai nevoie de mine, răspuse tânăra fată, pieptănată cu multă îngrijire.

— Am nevoie de d-ta! ești așa de bună! Ai inimă de fiară!

— Acum sunt singură, singură de tot! răspuse ea, roşindu-se puțin; și acasă am așa multe de făcut! Mai am după toate și dicționarul.

— Pentru ce nu ai venit aci la mine, cu lucrul d-tale? ași putea să-ți ajut, și să corectez și eu...

— Da, da, am să vii! strigă tânăra fată, apropiindu-se de pat.

Pietro o examina cu curiozitate; era îmbrăcată cu jacheta Norei! O! câte amintiri fericite deștepta în inima lui această jachetă veche! Ce bine-i ședea Norei!

Cu toate astea, privea și pe Evelina, și găsea că nu e tocmai urâtă, nici ea.

— Atunci, și mâine, cât de dimineață, nu e așa?

Evelina se ridică să plece.

— Cum? vrei să pleci acum?

— E târziu, și are să plouă!

— Te rog d-ră nu mă lăsa singur!

Nu o să-ți mai perzi multă vreme cu mine, am să plec! Mă duc la Crodarossa! Cum mă fac bine, plec!

— În accentul, în glasul lui, era numai amărăciunea marelui amor zdrobit. Evelina nu răspuse. Unde era ea oare? Dispăruse... Nu mai distingea nimic în întunericul din odaie.

— Unde ești d-ră? Vino lângă mine d-ră Evelino! Unde ești. Vino.

Apoi ridicându-se puțin, văzu pe sârmana fată că se aruncase pe un soavan lângă fereastră și plângea...

— Plângi? Vine aci lângă mine. De ce plângi?

A se citi urmarea în «Universul Literar» care va apărea Duminica viitoare.

DIN HAZUL ALTORA

Ne cerut

Ca toți parveniții, bancherul Rentie rescu cere dela funcționarul lui calități excepționale și în schimb îi pătește cât se poate de prost.

Trista experiență ce a făcut cu un casier necredincios nu l-a vindecat de sgârbenie.

I se prezintă altul, care, după referințe și înfățișare, i-ar conveni.

— Iată sfârșitul convorbirii dintre ei:

Casierul.—Și care imi va fi leafa?

Rentierescu.—O sută douăzeci de lei pe lună.

Casierul.—Hm! Cu așa leafă nu poți ajunge departe.

Rentierescu.—Dar tocmai, eu nu ți cer să te miști de-aci!

SFATURI CASNICE

Cum se curată obiectele de argint.—

Se face un aluat din apă și acid de piatră de vin (se vinde la drogerii).

Cu o pensulă moale mutată în acest aluat se ung obiectele, cari se freacă apoi pînă se albesc. În urmă se spală cu apă curată și se usucă.

JOCURI

Problema de calcul

de Michel Ardan, Iași

Aflați anul în care s'a făcut o importantă descoperire?

Anul e compus din 4 cifre, a căror sumă e 14; cifra unităților e dublă cifrei zecilor; cifra miilor este egală cu prisosul cifrei sutelor asupra cifrei zecilor. Dacă adăugăm numelui căutat numărul 4905 ne dă un număr invers anului ce se cere.

Cupioanele și deslegările se trimit administrației, strada Brezoianu, 11.

— În numărul viitor vom da deslegarea problemei prizonierului din «Universul Literar» No. 1.

O NOUȚATE

*Berăria «Căpitanul»
S'a transformat acum
Și condusă de Jandarmul
Constantin un băiat bun!*

*Postul succesor de frunte
Lui Fnache renumit
Azi conduce cu succese
Berăria în mod cinstit.*

*Un bufet bogat la dânsul
Vești găsi în ori-ce timp,
Bere excelentă Opler
Și Pelinul Constantin
Te transportă în Olimp.*

*Alergați cu toți la dânsul
Chiar în pas alergător,
Iară Constantin Jandarmul
Va lua halba pentru onor!*

Un client credincios

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU

BOALE DE FEMEII

— SUB DIRECȚIA —

Doctorului I. KIRIAC

Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie al spitalelor Eforiei

SECȚIE SEPARATA pentru BARBAȚI

(hemoroide, hernii, tumori, calculi vesicale, strietură uretrale, etc.

Strada Sf. Iosif 8, în dosul Teatrului Național

— TELEFON 2/96 —

MIGRENA
dureri de cap, de dinți, neuralgii, dureri reumatice, vindecă sigur Pastilele Neuralgine Jurist, aprobate de Consiliul sanitar.
2,50 la drogerii și farmacii

JUNII de ori-ce condiție în-vață perfect

Manierele Elegante

cu Lei 1.90 trimiși prin mărei poștale, primind prin poștă

prompt, franco și recomandată o carte foarte utilă, care conține: *Regulele bune-cuviințe, ale frumoseilor purtări și ale etichetei, Artă de a se face cine-va plăcut în societate, Scrieri de amor și cereri de căsătorie, Limbajul florilor, Felicitări pentru zilele onomastice, Poezii pentru declamat în societăți, Versuri și toaste, etc.*

Asemenea li se recomandă stăruitor: **Dicționarul de buzunar pentru talmăcirea cuvintelor radicale și zice-riilor străine din limba română.** Volum de 236 pagini. Costă Lei 1.85 primit prompt, franco și recomandat la ori-ce adresă în toată țara.

Amândouă aceste foarte interesante cărți comandate și plătite împreună costă numai **Trei Lei** înaintați odată cu comanda. Ori-ce comandă se face numai prin poștă și se adresează împreună cu banii exact ast-fel: **Agenciei Universale de Publicitate literară PRESA, Căsuța poștală 453, București.**

Trăiți acest anuș și păstrați-l!

Tusea cea mai rebelă, bronșitele acute și cronice, tusea mă-gărească vindecă sigur

PECTOSIN ITEANU

— Sticla lei 3. — Drogerii și Farmacii —

Anemia clorosa, neurastenia, histeria, slăbiciunea generală combată

HEMOFER ITEANU

Face poftă de mâncare și este unul din cele mai puternice reconstituante ale corpului slăbit.

Sticla lei 4. — La drogerii și farmacii

VOPSEA de PAR RAPID

Garantat absolut nevătămător, vopsea imediat pârul cărunt și alb, în negru, în brun, castaniu sau blond într-un mod atât de perfect și de natural, în cât nu se cunoaște de loc că pârul este vopsit. Intrebuițarea mai simplă și mai ușoară ca la ori-ce altă vopsea de pâr. Lei 2.50 la drogerii și farmacii.

UN OBRAZ CURAT ȘI FRUMOS

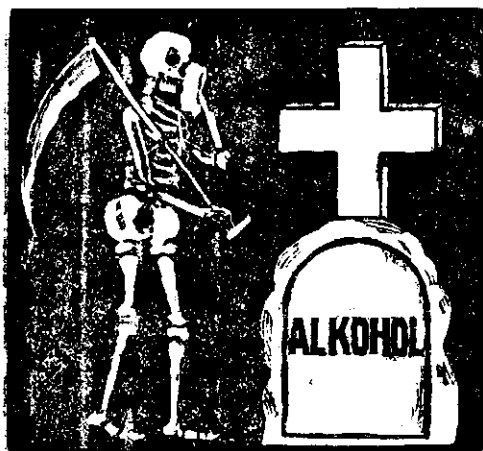

Înainte și După Intrebuițarea Cremei și Pudrei «Flora».

se obține prin intrebuițarea cremei și pudrei **FLORA** preparate de **Al. Iteanu** farmacist, furnisor al Curții Regale. Pudra «FLORA» fără bismut mărește efectele uimitoare ale cremei «FLORA». *Crema* lei 1,50. *Pudra «Flora»* lei 2. *Săpun Flora* lei 1,25. *Pomadă de păr «Flora»* neîntrecută pentru îngrijirea rațională și igienică a părului, lei 2,50. *Capilogen «Flora»* (apă de păr) sticla mare lei 3,25, mică 2,50. *Pasta de dinți «Bucol»* lei 1. *Apa de gură «Bucol»* lei 1.50. *Lapte de crin «Flora»* pentru înfrumusețarea tenului lei 2. *Săpun de Lapte de crin «Flora»*, lei 1,25. La nemulțumire se restituie imediat costul.

VINDECATI BETIA

Înainte ca bețivul să infrângă legea

Vindecați-l înainte ca alcoolul să fi distrus sănătatea, puterea și ayerea lui, sau ca moartea să fi făcut imposibilă vindecarea lui.

COOM este un serogăt pentru alcool și efectul lui este că bețivul va detesta bănturile spirtoase. **COOM** este cu totul nevătămător și efectul lui este atât de efocace, în cât persoanele cele mai înclinare beției nu devin nici odată recidive.

COOM este cea mai nouă invențiune care știința a produs-o în această privință, și-a scăpat până acum mil de oameni din nevoi, mizerie și ruină.

COOM este un preparat care se disolvă ușor, și care spre exemplu poate fi pus de către menageră în Cufecana bărbatului, fără ca acesta să simțā ceva. În cele mai multe cazuri, el nici nu știe pentru ce nu mai poate să suporte deodată spiritul, și crede, că aceasta este efectul unei prea mari consumații, așa cum nu mai putem mânca o mâncare din care am gustat prea des.

COOM ar trebui să dea fie-care taif flului său, studentului înainte de a cădea la examen; celui, chiar dacă nu este deodată bețiv, alcoolul totuși slăbește creierul.

În general ar trebui fie-care, care nu se poate abține de alcool, să ea o dosă de **COOM**. Aceasta este cu totul nevătămător. Persoana își conservă sănătatea și economisește foarte mulți bani, pe cari i-ar fi cheltuit altfel pentru vin, bere, juică sau rachiu.

Contrafacerile sunt pedepsite. — Preparatul **COOM** costă 10 lei și se trimite contra plății anterioare sau contra ramburs numai prin:

Coom Institut, Copenhaga, 346 F., Danemarka

Scrisorile sunt de francat cu 25 bani și cărțile poștale cu 10 bani

Reclama e sufletu comerciului

NOUILE MARI PREMII OFERITE DE ZIARUL „UNIVERSUL“

Abonaților săi, cu începere de azi:
O nouă Vilă la Sinaia

„Vila Theodora“, construită anume pentru tragerea viitoare, pe str. I. C. Brătianu, în poziția cea mai splendidă din localitate.

Un Salonaș modern

Compus din 1 canapea, 2 fotoliuri, 4 scaune și o masă de mijloc, foarte elegant, cumpărat de la fabrica de mobile de artă, *I. Brezoiu*, calea Rahovei 50, unde se găsește în permanentă o bogată și aleasă expoziție de mobile de toate genurile.

Un Dormitor de bronz

de mare valoare, cumpărat de la *Industria metalică «Marcu»*, bulevardul Elisabeta No. 8.

O GARNITURĂ DE MOBILĂ PENTRU INTRARE

Compusă din: o canapea, 4 scaune, 2 fotoliuri și o masă, cumpărate de la cunoscutul magazin de mobile de trestie și bambu, *Littmann*, strada Lipscani 3.

Un Dormitor de lemn fin

Construit în marea fabrică de mobile de lemn *Marin V. Ganea*, șoseaua Mihai Bravu No. 37 și str. Șerbănică No. 10.—Sucursala calea Victoriei No. 107.

O scoarță românească și o bluză (jie) de mătase

De la *Bazarul Național* de țesături românești de sub conducerea doamnelor *Cosco & Dușescu*, calea Victoriei 110, cel mai ieftin și mai bine asortat magazin în toate felurile de lucrări românești din pânză, lână și mătase.

UN SALONAȘ DE BAMBU

Cumpărat de la cunoscuta fabrică de mobile în acest gen, *E. A. Pucher*, calea Victoriei, No. 148. Sucursala Bulevardul Elisabeta, No. 18, «La Cometa Haley».

O pendulă de stejar alumat și o tavă argintată cumpărate de la magazinul de încredere *Schmidt & Stratulat* calea Victoriei No. 53.

O bicicletă, o pușcă de vânatoare și un pistol automat, cumpărate de la marele magazin de biciclete și arme *B. D. Zissmann*, calea Victoriei 44.

Un gramofon, o vioară, un flaut și o harmonică cumpărate de la cunoscutul magazin de muzică *Jean Feder*, calea Victoriei 54.

1 pendulă de perete și 6 lingurițe de argint sulfat cu aur cumpărate de la cunoscutul magazin «*Ceasornicăria Colței*».

O Splendidă Rochie albă lucrată artistic în ajururi.

O dormeuză, 2 fotoliuri și un paravan artistic, lucrate în vechiul atelier de tapițerie «*Ioan Niculescu*», strada Câmpineanu No. 31.

1 ceasornic de aur, cu trei capace, pentru bărbat.

1 brățară de aur 14 kt., cu 5 perle fine.

2 ceasornice de aur pentru doamnă.

1 inel de aur cu rubin, pentru bărbat.

1 pereche de cercei cu diamante și rubine *Ca-puchon*, de o mare valoare.

O frumoasă și prețioasă broșă.

Un inel de aur 14 kt. pecetar pentru bărbat.

6 ceasornice remontoir de argint cu 3 capace

1 ceasornic de metal emailat.

Un binoclu fin.

6 ceasornice remontoir, de metal.

1 elegantă compotieră argintată, de mare valoare

Doă aparate economice de încălzit, inventate de d. căpi-tan *Castano*.

50 cutii de cremă, pudră și săpun „*FLORA*“

în cutii speciale, făcute anume pentru abonații noștri. 20 plachete argintate reprezentând fotografiile Regelui și Reginei, comandate anume pentru premii.

Toți acei cari se abonează cu începere de azi, mai primesc gratuit și un volum din **Memoriile Regelui Carol I.**